

NOTAT

Til: Den norske kirkes bispemøte
Fra: Sjef Forsvarets tros- og livssynskorps

Tilsyn av feltprester tilhørende Den norske kirke

Spørsmålet om tilsyn av feltprester tilhørende Den norske kirke har som kjent blitt tatt opp med bispemøtet ved flere anledninger og vært gjenstand for omfattende utredningsarbeid i Forsvarets tros- og livssynskorps. Dette arbeidet er oppsummert i notatet «Vedr. tilsyn av feltprester tilhørende Den norske kirke», som ble overlevert bispemøtets generalsekretær forsommeren 2019. Påfølgende høst fikk bispemøtet tilsendt en uttalelse fra en gruppe feltprester om fremtidig tilsynsordning.

15. februar 2019 ble navnet Feltprestkorps¹ endret til Forsvarets tros- og livssynskorps (FTLK). Navneendringen uttrykker at korps¹et ikke lenger et landsdekkende prosti i Oslo bispedømme, men en tros- og livssynsinkluderende militær fellesinstitusjon der «Prester i Den norske kirke og prester og forstandere eller tilsvarende i registrerte trossamfunn og tilskuddsberettigede livssynssamfunn kan tjenestegjøre som feltprester eller tilsvarende...»¹ I henhold til militær instruks tilligger det sjef FTLK å påse at blant andre feltprester tilhørende Den norske kirke står under tilsyn. *Hvordan* tilsynet skal organiseres og utøves, er imidlertid Den norske kirkes eget anliggende.

På bakgrunn av utredningsarbeidet, uttalelsen fra gruppen av feltprester og de samtaler som har vært ført mellom FTLK og bispemøtet har det nå, etter mitt syn, utkrystallisert seg to modeller for hvordan tilsynet kan organiseres. Den ene modellen er en videreføring av dagens, der alle feltprester står under tilsyn av Oslo biskop. I den andre modellen er det feltprestens tjenestested som avgjør hvilken biskop som fører tilsynet.

Som ordinert prest i Den norske kirke (Dnk) vil jeg som FTLKs nye sjef anbefale overfor bispemøtet at dagens modell videreføres. I FTLK er vi 49 ordinerte feltprester tilknyttet Dnk. Det er viktig for oss å tydeliggjøre og synliggjøre at vi er en del av Dnk ikke bare som enkeltpersoner, men også som felleskap. En endret tilsynsmodell vil, etter mitt syn, kunne føre til svekkelse og fragmentering av felles tilhørighet. Nåværende ordning med Oslo biskop uttrykker en enhetlig og felles kirkelig forvaltning av feltprester i Dnk. Da alle feltprester har Forsvaret som arbeidsgiver, bør de også, etter mitt syn, stå under tilsyn av samme biskop.

En mulig måte å organisere dette på, er at sjef FTLK kan fungere som definert kirkelig tilsyn (prost), så fremt vedkommende er ordinert prest i Dnk. Arbeidsgiveransvaret og tilsynet må holdes klart adskilt ved at sjefen er arbeidsgiver for alle ansatte i FTLK og prost bare for Dnks feltprester. Hvis en fremtidig sjef FTLK skulle tilhøre et annet tros- eller livssynssamfunn enn Dnk, vil en av vedkommendes undergitte sjefsprester tilhørende Dnk kunne ivareta funksjonen. Utnevnelse kan gjøres ved at biskopen forelegges de aktuelle kandidatene og selv velger hvem som skal ivareta funksjonen.

¹ Forskrift om tros- og livssynstjeneste i Forsvaret § 1

Et viktig særtrekk ved vår feltpresttjeneste er at den er mobil i sin karakter. Feltpresttjeneste er i likhet med militær virksomhet kun delvis geografisk definert. En militær avdeling er mobil og feltpresten har ofte virksomhet som omfatter flere bispedømmer samt i internasjonale operasjoner. Selv om regionalt tilsyn er normalordningen i Den norske kirke, bør tilsynet med feltprestene samles hos én biskop siden Forsvaret er en landsdekkende organisasjon som går på tvers av Den norske kirkes bispedømmer.

Knytning mot Oslo biskop kan begrunnes i at både Forsvaret og FTLK har sitt hovedsete i Oslo. Tilsyn av én biskop blir mer enhetlig og effektivt. Én biskop vil ivareta behov for særlig kjennskap til de spesielle forholdene feltprestene arbeider under. Forsvarets ledelse har uttalt at det er ønskelig med én biskop å forholde seg til, noe som vil være særlig aktuelt i krise og krig. Majoriteten av FTLKs personell vil fortsatt være feltprester fra Dnk og FTLK vil gjenspeile Grunnlovens §16: «Den norske kirke, en evangelisk- luthersk kirke, forblir Norges folkekirke».

Det bør nevnes at et mulig alternativ til Oslo biskop som tilsynshavende kunne være preses. I det nevnte notatet «Vedr. tilsyn av feltprester tilhørende Den norske kirke» er en slik modell presentert og vurdert på linje med de øvrige. I 2009 foreslo både det daværende Feltprestkorpset og Presteforeningen en slik ordning. Samme år ga Kirkerådet sin tilslutning til forslaget og fremmet det for Kirkemøtet, der det ble nedstemt. Fortsatt videreføring av tilsyn fra Oslo biskop står, etter mitt syn, igjen som den klart beste modellen for feltprester tilhørende Dnk.

Sett fra mitt perspektiv vil en modell hvor tilsynet samles hos en biskop gjøre det enklere å gjennomføre og administrere det ansvar som er tillagt stillingen i min instruks, enn om tilsynsansvaret fordeles på flere biskoper. Dette vil således ut fra forvaltningsmessige betraktninger være en foretrukket modell. Ved en tjenestestedmodell vil sjef FTLK måtte forholde seg til alle biskoper med tjenestegjørende feltprester i sine respektive bispedømmer. Følgelig vil alle bli innkalt til sjef FTLKs samarbeidsforum. Det har tidligere blitt foreslått at for eksempel Oslo biskop kunne ha en koordinerende funksjon mot FTLK på vegne av sine kolleger. Etter FTLKs syn, vil en slik ordning trolig medføre en økt arbeidsbyrde for vedkommende og bli mer byråkratisk.

Avslutningsvis vil jeg understreke at å videreføre dagens tilsynsordning ikke utelukker at den enkelte feltprest pålegges å delta på samlinger i de respektive bispedømmer der feltprestene har sitt primære tjenestested. Videre bør kontakten mellom den enkelte feltprest og Oslo biskop videreutvikles. Det er ønskelig fra vårt ståsted at biskopen møter alle feltprester tilknyttet Dnk årlig, fortrinnsvis på FTLKs årlige fagkonferanse eller på egen tilsynssamling.

Disse momentene er ment som innspill til bispemøtets behandling av tilsynsspørsmålet. De konklusjoner som bispemøtet trekker, vil bli nedfelt i den kommende samarbeidsavtalen mellom Den norske kirke og Forsvarets tros- og livssynskorps.

Oslo, 24. januar 2020

Knut Espen Høidal
Brigader/Sjef Forsvarets tros- og livssynskorps

